

SYLABUS ZAJĘĆ

Informacje ogólne

Nazwa ZAJĘĆ: Anatomia	
Rodzaj ZAJĘĆ	Obowiązkowy
Wydział PUM	Wydział Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Położnictwo
Specjalność	Nie dotyczy
Poziom studiów	jednolite magisterskie ☐ * I stopnia X II stopnia ☐
Forma studiów	Stacjonarne
Rok studiów	I rok, semestr zimowy i letni
Liczba przypisanych punktów ECTS	3
Formy prowadzenia zajęć (liczba godzin)	Wykłady - 30 godzin ćwiczenia - 30 godzin ćwiczenie (symulacje) – 5 godziny praca własna studenta 10 godzin
Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się	☐ zaliczenie ćwiczenia bez oceny ☐ opisowe ☐ testowe ☐ praktyczne ☐ ustne - egzamin końcowy: ☐ opisowy X testowy ☐ praktyczny X ustny
Kierownik jednostki	Prof. zw. dr hab. n. med. Zbigniew Ziętek
Adiunkt dydaktyczny lub osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr n. med. Wojciech Kozik/ wojciech.kozik@pum.edu.pl
Nazwa i dane kontaktowe jednostki Strona internetowa jednostki	Zakład Anatomii Funkcjonalnej i Klinicznej 70-073 Szczecin, ul. Ku Słońcu 12, parter (wejście od ul. Sikorskiego) tel. 91 466 1480 https://www.pum.edu.pl/wydzialy/wydzial-lekarsko-biotechnologiczny/zaklad-anatomii-funkcjonalnej-i-klinicznej
Język prowadzenia zajęć	<i>polski</i>

*zaznaczyć odpowiednio, zmieniając ☐ na **X**

Informacje szczegółowe

Cele zajęć		Przedstawienie budowy anatomicznej układów i narządów ciała człowieka ze szczególnym uwzględnieniem anatomii miednicy kostnej i mięśni dna miednicy jako kanału rodniczego. Poznanie mianownictwa anatomicznego w języku polskim. Zastosowanie wiedzy z zakresu anatomii w praktyce klinicznej w szczególności w zakresie badania przedmiotowego pacjenta i zabiegów położniczych.
Wymagania wstępne w zakresie	Wiedzy	Wiedza z zakresu biologii z zarysem anatomii człowieka i nauk o zdrowiu (w zakresie kształcenia na poziomie szkoły średniej).
	Umiejętności	Zna podstawy anatomii człowieka oraz posługuje się podstawowym mianownictwem anatomicznym. Zna podstawy topografii narządów ciała ludzkiego (w zakresie kształcenia na poziomie szkoły średniej).
	Kompetencji społecznych	Systematyczność w nauce, nawyk samokształcenia, umiejętność pracy w grupie, wyznaczanie kierunku własnego rozwoju, rozumie potrzebę kształcenia zawodowego.

EFEKTY UCZENIA SIĘ			
lp. efektu uczenia się	Student, który zaliczył ZAJĘCIA wie/umie/potrafi:	SYMBOL (odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	Sposób weryfikacji efektów UCZENIA SIĘ*
W01	Opisuje budowę anatomiczną w ujęciu czynnościowym układów i narządów ciała ludzkiego. Zna podstawowe zależności między ich budową i funkcją.	A. W1	Zaliczenie ćwiczenia, W, O, K, ET
W02	Zna budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym.	A. W1	Zaliczenie ćwiczenia, W, O, K, ET
U01	Zna budowę i funkcjonowanie miednicy kostnej i mięśni dna miednicy jako kanału rodniczego.	A. W1	Zaliczenie ćwiczenia, W, O, K, ET
U02	Określa poszczególne okolice ciała i narządy w nich zlokalizowane. Stosuje we właściwy sposób mianownictwo anatomiczne.	A. U1	Zaliczenie ćwiczenia, W, O, K, ET
K01	Posiada świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania zawodowego i rozwoju osobistego oraz uzasadnia potrzebę postępowania zgodnie z zasadami etyki podczas badania przedmiotowego człowieka.	A.K01 A.K02	O, PS
K02	Jest zdeterminowany, dokonuje samooceny własnych kompetencji, doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia, dąży do profesjonalizmu, pracuje w zespole.	A.K01 A.K02 A.K03 A.K05 A.K07	O, PS

Tabela efektów UCZENIA SIĘ w odniesieniu do formy zajęć									
lp. efektu uczenia się	Efekty uczenia się	Forma zajęć							
		Wykład	Seminarium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Symulacje	E-learning	Praca własna studenta	
W01	A. W1	X		X				X	
W02	A. W1	X		X		X		X	
U01	A. U1	X		X				X	
U02	A. U1	X		X				X	
K01	A.K01			X					
K02	A.K02			X					
TABELA TREŚCI PROGRAMOWYCH									
Lp. treści programowej	Treści programowe	Liczba godzin		Odniesienie do efektów uczenia się dla ZAJĘĆ					
Semestr zimowy									
TK.....01	Wykłady:	15							
	Wykl. 1. Układ naczyniowy. Budowa serca - położenie, budowa, unaczynienie. Układ bodźco-przewodzący serca. Krążenie płucne i krążenie duże. Aorta - podział, gałęzie. Unaczynienie kończyny górnej i dolnej. Tętnica podobojczykowa i biodrowa wspólna. Tętnica szyjna wspólna, szyjna zewnętrzna i wewnętrzna. Gałęzie aorty piersiowej i brzusznej. Podział układu żylnego. Żyły główne górna i dolna. Żyła wrotna.	3		A.W1 A. U1					
	Wykl. 2. Budowa układu limfatycznego. Funkcje i obieg limfy. Budowa naczyń limfatycznych. Przewód piersiowy. Gruczoły dokrewne i ich hormony. Budowa podwzgórza. Budowa przysadki. Naczynia przysadki. Rola i budowa trzustki. Budowa tarczycy. Przytarczycy. Gruczoły	3		A.W1 A. U1					

	nadnerczowe. Budowa, jajników. Jądra – budowa i rola hormonów androgennych		
	Wykl. 3 Układ oddechowy Podział dróg oddechowych. Budowa jamy nosowej. Mięśnie krtani. Budowa tchawicy. Rodzaje oskrzeli. Budowa płuc. Unaczynienie płuc	3	A.W1 A. U1
	Wykl. 4 Układ kostno-mięśniowy Podział układu kostnego. Omówienie podziału kości. Rodzaje połączeń. Omówienie składowych kośćca w aspekcie strukturalnym. Omówienie miednicy kostnej żeńskiej z jej znaczeniem dla porodu i jej ogólną budową. Omówienie układu mięśniowego człowieka. Podział mięśni z/w na morfologię.	3	A.W1 A. U1
	Wykl. 5 Układ moczowo-płciowy Budowa ogólna nerek. Drogi wyprowadzające mocz. Budowa pęcherza moczowego. Różnice między cewką moczową żeńską a męską	3	A.W1 A. U1
	Ćwiczenia:	15	
TK01	Osteologia cz. I. Kręgosłup – budowa i podział, krzywizny. Połączenia kręgów. Mostek - budowa, podział. Żebra - budowa, podział. Budowa kości obręczy i części wolnej kończyny górnej. Staw ramienny i łokciowy.	2	A.W1 A.U1
TK02	Osteologia cz. II. Budowa kości obręczy i części wolnej kończyny dolnej. Miednica kostna. Staw biodrowy i ramienny. Ogólna budowa czaszki: kości mózgoczaszki i twarzoczaszki. Wybrane elementy budowy szczegółowej kości	2	A.W1 A.U1

	czaszki.		
TK03	Mięśnie cz. I. Ogólna budowa mięśni, czynność, podział mięśni. Mięśnie kończyny górnej. Elementy topograficzne kończyny górnej: jama pachowa, dół pachowy, dół łokciowy, kanał nadgarstka. Mięśnie głowy, szyi.	2	A.W1 A.U1
TK04	Mięśnie cz. II. Mięśnie kończyny dolnej. Elementy topograficzne kończyny dolnej: kanał udowy, dół podkolanowy, otwór kulszowy większy i mniejszy. Mięśnie klatki piersiowej, brzucha. Mięśnie dna miednicy.	2	
TK05	Układ krążenia cz. I. Serce – położenie, budowa, unaczynienie. Układ bódźco-przewodzący serca. Krążenie płucne i krążenie duże.	2	A.W1 A.U1
TK06	Układ krążenia cz. II. Aorta - podział, gałęzie. Unaczynienie kończyny górnej i dolnej. Tętnica podobojczykowa i biodrowa wspólna. Tętnica szyjna wspólna, szyjna zewnętrzna i wewnętrzna. Gałęzie aorty piersiowej i brzusznej. Podział układu żylnego. Żyły główne górna i dolna. Żyła wrotna. Żyły powierzchowne kończyny górnej i dolnej.	2	A.W1 A.U1
TK07	Układ oddechowy. Nos zewnętrzny. Jama nosowa. Nozdrza tylne. Część nosowa i krtaniowa gardła. Krtań – położenie, budowa, podział jamy krtani. Tchawica - położenie, budowa, podział. Drzewo oskrzelowe. Płuca – budowa, unaczynienie i unerwienie. Opłucna – budowa i podział.	2	A.W1 A.U1

TK08	Układ pokarmowy cz. I. Przedsionek i jama ustna właściwa. Zęby - budowa, rodzaje zębów. Część ustna gardła. Przełyk – budowa, podział. Otrzewna – podział, jama otrzewnej. Żołądek - budowa, unaczynienie, unerwienie.	1	A.W1 A.U1
Semestr letni			
TK.....02	Wykłady:	15	
	Wykład 1. Przedsionek i jama ustna właściwa. Zęby - budowa, rodzaje zębów. Część ustna gardła. Przełyk – budowa, podział. Otrzewna – podział, jama otrzewnej. Żołądek - budowa, unaczynienie, unerwienie. Jelito cienkie – położenie, podział i budowa. Jelito grube – położenie, podział, stosunek do otrzewnej, charakterystyczne cechy budowy. Wątroba położenie, budowa, więzadła wątroby. Drogi żółciowe – budowa i podział. Trzustka – budowa, położenie i funkcja. Śledziona – budowa, położenie i funkcja.	3	A.W1 A. U1
	Wykład 2. Jądro – położenie, budowa, osłonki jądra, moszna. Najądrze, nasieniowód, gruczoł krokowy – położenie, budowa. Prącie - budowa. Jajnik - położenie, budowa, więzadła. Jajowód – położenie, budowa. Macica - położenie, więzadła, budowa i unaczynienie. Pochwa. Zewnętrzne narządy płciowe żeńskie (srom). Podział, budowa.	3	A.W1 A. U1
	Wykład 3. Ogólna budowa i podział ośrodkowego układu nerwowego. Budowa i podział mózgowia. Układ komorowy mózgowia. Opony mózgowia. Płyn	3	A.W1 A. U1

	mózgowo-rdzeniowy (krążenie). Unaczynienie mózgowia. Rdzeń kręgowy - położenie, budowa, unaczynienie		
	Wykład 4 Obwodowy układ nerwowy. Nerwy czaszkowe – podział, zakres unerwienia. Nerwy rdzeniowe. Splot szyjny, ramienny, lędźwiowy i krzyżowy - powstawanie, gałęzie skórne, krótkie i długie, zakres unerwienia, porażenia. Nerwy międzyżebrowe.	3	A.W1 A. U1
	Wykład 5 Układ nerwowy autonomiczny. Układ przywspółczulny - część czaszkowa i rdzeniowa. Pień współczulny - powstawanie, podział, zwoje, zakres unerwienia. Zmysły. Narząd wzroku - podział, budowa. Szczegółowa budowa gałki ocznej. Jądro gałki ocznej. Ucho zewnętrzne, środkowe, wewnętrzne - budowa, funkcja.	3	A.W1 A. U1
	Ćwiczenia:	15	
TK01	Układ pokarmowy cz. II. Jelito cienkie – położenie, podział i budowa. Jelito grube – położenie, podział, stosunek do otrzewnej, charakterystyczne cechy budowy. Wątroba położenie, budowa, więzadła wątroby. Drogi żółciowe – budowa i podział. Trzustka – budowa, położenie i funkcja. Sledziona – budowa, położenie i funkcja.	3	A.W1 A.U1
TK02	Układ moczowy. Nerka – położenie, budowa. Drogi wyprowadzające mocz. Kielichy nerkowe mniejsze i większe, miedniczka nerkowa, moczowód, pęcherz moczowy - położenie i budowa. Cewka moczowa	2	A.W1 A.U1

	męska i żeńska - budowa, podział.		
TK03	Układ płciowy męski. Jądro – położenie, budowa, osłonki jądra, moszna. Najądrze, nasieniowód, gruczoł krokowy – położenie, budowa. Prącie - budowa.	2	A.W1 A.U1
TK04	Układ płciowy żeński. Jajnik - położenie, budowa, więzadła. Jajowód – położenie, budowa. Macica - położenie, więzadła, budowa i unaczynienie. Pochwa. Zewnętrzne narządy płciowe żeńskie (srom). Podział, budowa.	2	A.W1 A.U1
TK05	Ośrodkowy układ nerwowy. Ogólna budowa i podział ośrodkowego układu nerwowego. Budowa i podział mózgowia. Układ komorowy mózgowia. Opony mózgowia. Płyn mózgowo-rdzeniowy (krążenie). Unaczynienie mózgowia. Rdzeń kręgowy - położenie, budowa, unaczynienie.	2	A.W1 A.U1
TK06	Obwodowy układ nerwowy. Nerwy czaszkowe – podział, zakres unerwienia. Nerwy rdzeniowe. Splot szyjny, ramienny, lędźwiowy i krzyżowy - powstawanie, gałęzie skórne, krótkie i długie, zakres unerwienia, porażenia. Nerwy międzyżebrowe. Układ nerwowy autonomiczny. Układ przywspółczulny - część czaszkowa i rdzeniowa. Pień współczulny - powstawanie, podział, zwoje, zakres unerwienia.	2	A.W1 A.U1
TK07	Zmysły. Narząd wzroku - podział, budowa. Szczegółowa budowa gałki ocznej. Jądro gałki ocznej. Ucho zewnętrzne, środkowe, wewnętrzne - budowa, funkcja.	2	A.W1 A.U1

	Symulacje	5	
TK01	Anatomia topograficzna miednicy kostnej	1	A.W2 A. U2
TK02	Anatomia topograficzna jamy brzusznej	1	A.W2 A. U2
TK03	Anatomia topograficzna układu nerwowego	1	A.W2 A. U2
TK04	Anatomia topograficzna układu naczyniowego	2	A.W2 A. U2
	Praca własna studenta	10	
TK01	Anatomia żył skórnych kończyny górnej w aspekcie iniekcji dożylnych.	2,5	A.W1 A. U1
TK01	Anatomia miednicy kostnej (podział, płaszczyzny, wymiary) w aspekcie mechanizmu porodowego.	2,5	A.W1 A. U1
TK01	Anatomia tkanek miękkich kanału rodowego w aspekcie mechanizmu porodowego. Pęknięcia krocza.	5	A.W1 A. U1
Zalecana literatura:			
Literatura podstawowa			
1. Przewodnik do ćwiczeń z anatomii prawidłowej człowieka. W. Kozik, T. Sulisz, Z. Ziętek Wydawnictwo PUM, Szczecin 2025 2. Krechowiecki A., Czerwiński F.: Zarys anatomii człowieka. PZWL, Warszawa 2009 3. Florian Czerwiński, Wojciech Kozik, Zbigniew Ziętek: Anatomia człowieka, 1200 pytań testowych jednokrotnego wyboru. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2016			
Literatura uzupełniająca			
1. Czerwiński F., Krechowiecki A., Tomasik E.: Anatomia człowieka w zarysie. Wydawnictwo PUM, Szczecin 2005 2. Netter Frank H. Netter Atlas anatomii człowieka. Polskie mianownictwo anatomiczne. Edra Urban & Partner 2020 r.			
Nakład pracy studenta			
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]		
	W ocenie (opinii) nauczyciela		
Godziny kontaktowe z nauczycielem	30		
Przygotowanie do ćwiczeń	10		
Czytanie wskazanej literatury	5		
Przygotowanie do zaliczenia tematów w ramach godzin bez nauczyciela	10		
Przygotowanie do egzaminu	20		
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	75		
Punkty ECTS za moduł/przedmiot	3		

Uwagi

*Przykładowe sposoby weryfikacji efektów kształcenia:

ET – egzamin testowy

K – kolokwium

O - ocena aktywności i postawy studenta

PS - ocena umiejętności pracy samodzielnej

W – kartkówka przed rozpoczęciem zajęć